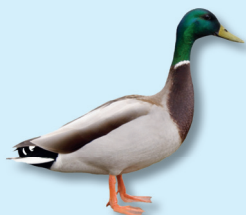

Obsah

Úvod	5
Zvířata ve vodě.	11
Ryby	12
Měkkýši	20
Hmyz	24
Raci	27
Pijavice	29
Pavouci	30
Zvířata na břehu.	32
Ptáci	33
Savci	44
Obojživelníci	47
Plazi	52
Hmyz	54
Rostliny.	58
Slovníček názvů	76
Ochrana přírody a Červená kniha	78
Rejstřík	79

Bonusy

Pokus se zvonečkem	19
Sítka na lovení	31
Přístroj na pozorování pod vodou	51
Vodní rostliny v zimě	61
Přírodovědný kvíz	74

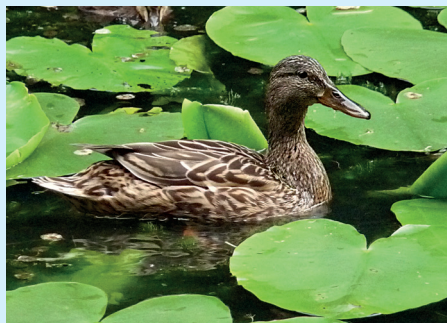

Úvod

Bez vody by nebyl život na Zemi. Naštěstí však voda existuje téměř všude na naší planetě. Jako déšť nebo sníh padá z mraků na zem a vytváří rybníky a jezera nebo teče v podobě potoků a řek.

Vodní toky a jejich břehy jsou cenným životním prostorem, v němž nachází úkryt a dostatek potravy spousta živočichů. Tekoucí a stojaté vody a jejich okrajové části osídluje také velký počet rostlinných druhů. V průběhu vývoje se hodně druhů ze světa zvířat a rostlin přizpůsobilo životu ve vodě i u vody a nyní obývají tůně, rybníky, jezera, potoky nebo řeky.

Mnoho zvířat se přizpůsobilo životu ve vodě a u vody.

Voda je důležitá pro život.

Mnohá zvířata a rostliny se přizpůsobily tomuto životnímu prostředí a žijí výhradně ve vodě, například ryby a lekníny. Některé z nich dávají přednost stojatým vodám, jako jsou rybníky nebo jezera, jiné zase mohou žít pouze v potocích nebo řekách, tedy v tekoucích vodách.

Existují však také druhy, které osídlují části břehů vodních toků, jako jsou například žáby a vodní ptáci a velké množství pobřežních rostlin, například kosatec žlutý.

Chcete se stát opravdovými detektivy přírody?

Chodte do přírody s otevřenými očima, čtěte knihy a sledujte pořady o přírodě. Poznávání a ochranou přírody se u nás zabývá mnoho organizací – například Sdružení Mladých ochránců přírody, které funguje pod Českým svazem ochránců přírody. Na webových stránkách www.smop.cz najdete zajímavé informace.

Malé potoky jsou ideálním výchozím bodem pro vaše průzkumné výpravy.

Tekoucí vody

Potoky a řeky jsou vodní toky, které jsou neustále v pohybu, a proto se označují jako tekoucí. Všechny vodní toky vznikají z pramene, přičemž mnohé z nich pramení v horách.

Na jaře začne tát sníh, který napadl v zimě. Voda z tajícího sněhu stéká do sníženin a rozrůstá se v potoky, které stékají jako vodopády do údolí. Chladná voda v horském nebo lesním potoku se silným prouděním není pro vývoj vodních rostlin příliš vhodná. Pouze několika druhům mechu a především řasám se daří uchytit se na oblázcích.

Zato se v chladných vodách bohatých na kyslík cítí dobře velké množství zvířat. Larvy chrostíků a jepic, drobní mlži, plži, raci a některé ryby, jako například pstruh potoční, se přizpůsobili životu v rychle tekoucích vodách. Potoky poskytují také dostatek potravy pro ptáky, jako je například konipas horský, kteří žijí rádi u vody.

Poté co vodní toky opustí oblasti s velkým spádem, tečou o něco klidněji. Tyto malé říčky se klikatí loukami a poli. Na jejich březích roste hodně rostlin, mezi nimi i kosatce, různé druhy trav i méně známé druhy, jako tužebník nebo kyprej. Poskytují ochranu mnoha ptákům, kteří se zde mohou ukrýt před svými nepřáteli a v klidu si stavět svá hnízda.

Každý potok a každá řeka vznikají z pramene.

Podél břehů často roste hodně stromů, například vrby nebo olše. Bobři, kteří se v těchto vodách cítí velmi dobře, si dnes v některých oblastech opět staví z kmenů stromů a větví své proslulé hráze. Je možno zde potkat také vydra říční, protože jí řeka poskytuje dostatek potravy - ryby, raky, mlže a některé savce.

V klidně tekoucích vodách se daří spoustě vodních rostlin rostoucích pod hladinou (například rdest), které poskytují rybám místo ke tření a dravým druhům, například štice, poskytují úkryt, ve kterém mohou číhat na svou oběť. Kolem dokola bzučí třpytivé vážky vydávající se na lov hmyzu nebo hledající si partnery.

Lužní lesy na břehu řeky

Zvířata a rostliny se přizpůsobily zejména velmi chladným horským potokům se silným prouděním.